

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ ПРИРОДОРЕСУРСНИХ ПЛАТЕЖІВ

Стаття присвячена проблемам визначення складових елементів системи платежів за спеціальне використання природних ресурсів. Проаналізовано існуючі в науці фінансового права підходи до встановлення видового складу природоресурсних платежів. Автором запропоновано власне бачення системи засобів реалізації принципу платного природокористування, а також критерії виділення категорії ресурсних платежів серед сукупності інших платежів загальнообов'язкового характеру.

Постановка проблеми. Визначення місця платежів за спеціальне використання природних ресурсів у сучасній системі обов'язкових платежів України має важливе теоретичне та практичне значення. Воно дасть змогу, по-перше, чітко відмежувати природоресурсні платежі від інших суміжних складових вітчизняної фінансової системи, глибше з'ясувати їх економіко-правову природу, принципи функціонування, сутність і призначення; по-друге, виявити їх зв'язки та специфіку взаємодії з іншими публічними доходами держави та місцевого самоврядування і відповідно здійснювати комплексне правове регулювання оподаткування діяльності, прямо чи опосередковано пов'язаної зі спеціальним природокористуванням, позбавити його внутрішньої конфліктності та колізійності, забезпечувати баланс суспільних і приватних інтересів. Одним з вихідних завдань, які необхідно виконати в ході з'ясування місця ресурсних платежів у фінансовій системі держави, є встановлення конкретного переліку платежів, які можна віднести до категорії "природоресурсних".

Ступінь наукової розробки проблеми. Проблемам дослідження платежів за спеціальне використання ресурсів у сучасній вітчизняній науці фінансового права приділяється недостатньо уваги. Не є винятком і питання визначення місця даних платежів у системі публічних фінансів держави, а також виділення їх істотних ознак і властивостей, які б дозволили відмежувати їх від ряду інших загальнообов'язкових платежів. Окремі аспекти складових елементів системи природоресурсних платежів досліджувались у працях представників української фінансово-правової та економічної науки. Позиції з даного приводу висловлювали Веклич О.О., Костицький В.В., Ляпіна О.А., Музика О.А., Пришва Н.Ю., Синякевич І.М., Шульга Т.М. [11, 14, 15, 17, 19, 20, 22] та деякі інших автори.

Мета статті – критичний аналіз основних підходів представників сучасної науки фінансового права щодо визначення складових елементів

системи природоресурсних платежів, пошук і обґрунтування критеріїв їх виділення в самостійну групу публічних доходів і розмежування з іншими, суміжними видами платежів загальнообов'язкового характеру.

Виклад основного матеріалу. Принцип платності спеціального використання природних ресурсів для господарської діяльності в Україні вперше закріплено Законом України „Про охорону навколишнього природного середовища” від 25 червня 1991 року [2], а Законом „Про систему оподаткування” встановлено збори за спеціальне використання природних ресурсів та за забруднення навколишнього природного середовища [1]. Остаточне становлення елементного складу системи обов'язкових платежів за спеціальне природокористування відбулося з прийняттям у 1994-1995 рр. природоресурсних кодексів. Згодом було прийнято ряд підзаконних нормативно-правових актів у даному напрямку, які безпосередньо визначали механізм встановлення та справляння платежів за спеціальне використання природних ресурсів.

Визначення складових елементів системи платного природокористування в Україні в умовах переважно державної власності на природні ресурси має важливе значення для з'ясування економіко-юридичної природи ресурсних платежів та їх ролі у фінансовій системі. Воно, перш за все, дасть змогу виявити в "природоресурсних" зборах спільні ознаки і особливості, специфіку, відмітність від інших обов'язкових платежів, і відповідно, виробити єдині підходи та принципи щодо їх нормативного врегулювання. У науковій літературі з проблем фінансового права висловлюється чимало думок з приводу того, які саме податки, збори та інші обов'язкові платежі підпадають під категорію "природоресурсних". Проаналізуємо погляди окремих авторів з цього приводу.

На думку О.А. Музики, всі платежі, стягування яких пов'язане із взаємодією людини з природою, можна поділити на екологічні та природоресурсові. Об'єктом перших (екологічних)

є негативний вплив людини на навколишнє природне середовище (довкілля), наприклад, збір за забруднення навколишнього природного середовища; об'єктом природноресурсових платежів є відносини з приводу використання різноманітних природних ресурсів (лісів, вод, надр тощо), а також результати такого використання [17, с. 202]. Аналогічну позицію займає В.В. Костицький, який зазначає, що система платежів за використання природних ресурсів, які використовуються у країнах з ринковою економікою, включає два типи платежів: платежі за право природокористування (які поділяються на платежі за право доступу і платежі за право користування) та платежі природоохоронного характеру [14, с. 68].

Дозволимо дещо не погодитись із вищенаведеною класифікацією. Ми схильні розглядати збір за забруднення навколишнього природного середовища саме в рамках системи природоресурсних платежів, виходячи з таких підстав. Відповідно до чинного законодавства, даний збір справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти і розміщення відходів [9]. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" до складу природних ресурсів відносить, зокрема, атмосферне повітря, водні об'єкти та надра [2, ст. 39]. А саме ці ресурси і виступають природним резервуаром і операційно-просторовим базисом для господарської діяльності фізичних та юридичних осіб. Тому здійснення викидів речовин чи розміщення відходів як однієї з неодмінних сторін господарювання в те чи інше середовище (в повітряний простір, у водні об'єкти чи надра) належить розглядати і як своєрідний вид спеціального використання перелічених природних ресурсів. Виходячи з цього, збір за забруднення навколишнього природного середовища, незважаючи на його специфічне екологічне спрямування, належить розглядати у складі системи природоресурсних платежів, тим більше, що вони характеризуються єдиною правовою природою, тобто є відплатними та компенсаційними платежами.

Викладеного вище погляду дотримується і відомий російський дослідник платного природокористування А.А. Ялбулганов, який зазначає, що систему ресурсних платежів можна визначити як плату за користування природними ресурсами та плату за негативний вплив на навколишнє середовище [23, с. 13-17]. Дещо незрозумілою з цього приводу залишається позиція Т.М. Шульги, яка визнає здійснення викидів і скидів за-

бруднюючих речовин, розміщення відходів різновидами природокористування, однак зазначає, що бюджетні доходи від такого природокористування потребують самостійної уваги і заслуговують на окреме дослідження [22, с. 12]. Ми знаємо, що збір за забруднення НПС, безумовно відзначається рядом особливостей щодо окремих елементів його юридичної конструкції, функціонального спрямування. Водночас, як і решта ресурсних платежів, даний збір має спільний родовий об'єкт і носить компенсаційно-відплатний характер, тобто володіє базовими ознаками, властивими більшості платежів за спеціальне природокористування. В єдиному зв'язку розглядає природоресурсні та екологічні платежі і І.М. Сinyaкевич, який, крім того, пропонує доповнити збір за забруднення навколишнього природного середовища платою за шумове, радіологічне забруднення, а також екологічним податком або акцизом на продаж продукції, яка шкідлива під час хоча б одного з циклів її виробництва чи споживання [20, с. 74-76].

В.М. Гиряєва вважає, що будь-які платежі, які спричиняють керований вплив на екологічно позитивну поведінку суб'єктів, варто розглядати в якості екологічних платежів [13, с. 46]. Досить важко погодитися з подібним твердженням, оскільки, на наш погляд, екологічними платежами можна вважати лише ті платежі, об'єктом обкладення яких є діяльність, що безпосередньо уособлює негативний вплив на довкілля, а механізм нарахування враховує обсяги та ступінь такого впливу. Адже й інші платежі, наприклад промисловий податок (податок з прибутку підприємств) з відповідними пільгами може також впливати на відносини по охороні довкілля, однак навряд чи можна його вважати екологічним податком, незважаючи на його відповідні регулятивні властивості. Як правильно відзначала свого часу Н.Р. Малишева, для забезпечення ефективного функціонування механізму екологічних платежів уся податкова та й бюджетна система повинні бути зорієнтованими на забезпечення позитивного стимулювання екологічнобезпечної поведінки платників податків [16, с. 98], однак це аж ніяк не створює підстав для позначення всіх обов'язкових податків і зборів як екологічних.

На думку О.О. Веклича, нині екологічна складова вітчизняної системи оподаткування репрезентована рентними платежами, платою за землю, збором за геологорозвідку, платежами за спеціальне використання природних ресурсів і збором за забруднення навколишнього природного середовища, які є загальнодержавними обов'яз-

ковими платежами. А рентні платежі складаються з ресурсної і транзитної ренти. До загальнодержавних платежів за спеціальне використання природних ресурсів належить плата за користування надрами, плата за спеціальне водокористування та плата за спеціальне використання лісових ресурсів, а також пропонується віднести до цієї категорії платежів збір за використання радіочастотного ресурсу України [11, с. 6-7].

Н.Ю. Пришва, розглядаючи збори за забруднення навколишнього природного середовища та за використання радіочастотного ресурсу України окремо від збору за спеціальне використання природних ресурсів, справедливо відзначає, що, на відміну від податкового, в бюджетному законодавстві закладено інший підхід до складових цього збору [19, с. 248]. Так, у бюджетній класифікації під назвою «Збір за спеціальне використання природних ресурсів» об'єднано більш широке коло платежів, які за податковим законодавством є самостійними видами податків і зборів. Це, наприклад, збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету (стосовно даного збору існує колізія між нормами податкового та надрового законодавства), земельний податок. Крім того, сюди ж віднесено і платежі, які податковим законодавством не розглядаються як обов'язкові – плата за спеціальне використання диких тварин. Однак, відповідно до ст. 18 Закону України „Про тваринний світ” від 13 грудня 2001 року, плата за спеціальне використання диких тварин є лише однією зі складових збору за спеціальне використання об'єктів тваринного світу [4], елементи якого і досі не визначені жодним нормативно-правовим актом з питань оподаткування.

На нашу, думку, така ситуація склалась у зв'язку з тим, що спеціальних нормативно-правових актів, які би чітко врегулювали механізм сплати зборів за використання об'єктів рослинного та тваринного світу, й досі не має. Наприклад, щодо плати за використання тваринних ресурсів, то більш-менш детально на нормативному рівні вирішено питання про порядок її сплати та нормативи (ставки) лише у відношенні ліцензій на добування мисливських тварин і вартості відстрільних карток. Однак ці платежі підвести під поняття збору за спеціальне використання об'єктів тваринного світу (саме як різновиду обов'язкових ресурсних платежів) досить складно, адже за своєю сутністю вони наближаються до державного мита. Тому на даний момент відносити ці два види зборів до системи обов'язкових платежів за спеціальне природокористування, наш погляд, - передчасно,

оскільки хоч вони та підстави їх сплати й установлені галузевими законами, однак їх юридична конструкція (механізм) і досі не визначена чинним законодавством.

Законодавство України закріплює й інші види платежів за спеціальне природокористування, зокрема збір за спеціальне використання природних рослинних ресурсів [3, ст. 12]. Однак ні податкове, ні бюджетне законодавство не дають відповіді, чи є ці платежі складовою збору за спеціальне використання природних ресурсів і чи є підстави розглядати їх як складові податкової системи України. Бюджетна класифікація України не містить серед переліку бюджетних доходів даного збору [7].

Значну дослідницьку увагу складовим системи платежів за спеціальне природокористування приділила Т.М. Шульга, дослідивши на рівні дисертації бюджетні доходи, пов'язані з використанням природних ресурсів. Проаналізуємо окремі положення та висновки автора з розглядуваного питання. Так, автор, як це впливає з ряду тверджень, до системи ресурсних платежів зараховує і плату за землю, розглядаючи її як специфічну форму бюджетних доходів плати за використання природних ресурсів [22, с. 23]. З іншого боку, дослідник зазначає, що "сумнівим видається виокремлення орендної плати та земельного податку як самостійних форм плати за землю та одночасне віднесення їх до зборів за спеціальне використання природних ресурсів". Адже використання землі, за словами автора, "хоч і є фактично одним із різновидів спеціального використання природних ресурсів, та здійснюється на оплатних засадах, але законодавець встановлює особливу правову форму плати, відмітну від зборів за спеціальне використання природних ресурсів" [22, с. 39-40]. Водночас ми погоджуємося з тим, що чинне законодавство не досить чітко регулює правовий режим плати за землю, яка на сьогодні представлена у формі земельного податку та орендної плати.

Задля з'ясування належності плати за землю до числа обов'язкових платежів за спеціальне природокористування, на наш погляд, потрібно виходити ось із чого. При аналізі існуючої системи природоресурсних платежів в Україні необхідно послуговуватися двома системоутворюючими критеріями: предметним та юридичним. Відповідно до цього, кожен складовий елемент системи (платіж) повинен відповідати вищезгаданним критеріям. Тут треба зробити зауваження методологічного характеру, що під терміном „природоресурсні платежі” ми розуміємо винятково пла-

тежі обов'язкового характеру, сплата яких здійснюється природокористувачами на підставі положень нормативно-правових актів, а не цивільно-правових договорів. Предметний критерій віднесення платежу до категорії природоресурсних впливає вже із самої назви цих платежів і вказує на той факт, що вони сплачуються за спеціальне використання природних ресурсів (у т.ч. і за забруднення навколишнього природного середовища). Що ж до юридичного критерію, то він доповнює перший і дає підстави кваліфікувати різноманітні платежі як природоресурсні за ознаками їх правової природи, особливостями юридичної конструкції та методами нормативного регулювання.

Враховуючи вищевикладене, маємо достатні підстави вважати, що земельний податок навряд чи можна вважати природоресурсним платежем. Земля з її ґрунтовими та іншими властивостями, безперечно, як і водні об'єкти, надра, ліс належить до природних ресурсів, виступає головним базисом для провадження господарської та інших видів діяльності (тобто предметний критерій об'єднання земельного та природоресурсних платежів тут один і той же – природні ресурси).

Однак передбачений у чинному законодавстві земельний податок, який уособлює платність землекористування, є обов'язковим платежем суто податкового характеру і сплачується власниками земельних ділянок. Фактичною підставою для сплати цього платежу (тобто об'єктом як елементом юридичної конструкції земельного податку) слугує наявність у суб'єкта права власності на земельну ділянку, а не користування нею, що переконливо обґрунтував В.В. Хошуляк [21]. Тим більше, сплата земельного, як і будь-якого іншого податку, не передбачає виникнення будь-якого індивідуально визначеного зустрічного обов'язку з боку держави, тоді як у випадку сплати решти ресурсних платежів воно має місце – держава надає та забезпечує платникам право користування відповідними природними ресурсами (надрами, водами, лісами), що перебувають у її власності. Отже, земельний податок можна розглядати як податковий, індивідуально безвідплатний платіж (адже законодавство передбачає його сплату незалежно від наявності фактичної експлуатації земельної ділянки). Тобто земельний податок як обов'язковий платіж є податком у його "рафінованому" вигляді, тоді як ресурсні платежі мають відмітну від податку правову природу, характеризуються ознаками індивідуальної відплатності та компенсаційності, що не притаманно податковим фіскальним платежам. А тому підхід, відповідно до якого в бюджетній

класифікації України здійснено віднесення до складу збору за спеціальне використання природних ресурсів земельного податку (це суперечить податковому законодавству) видається нам науково необґрунтованим і практично недоцільним.

Спірною залишається позиція Шульги Т.М. і у відношенні рентних платежів. Зокрема, автор зазначає, що: "... на перший погляд, до складу бюджетних доходів, пов'язаних з природокористуванням, можна віднести і рентні платежі за нафту, природний газ і газовий конденсат. Але видобута із надр нафта, природний газ і газовий конденсат втрачають властивості природних ресурсів як окремих елементів природи. Вони являють собою видобуту сировину, що за своїми характеристиками не відноситься до природних ресурсів" [22, с. 42]. Зауважимо, що в загальному під сировиною розуміють добутий або вироблений матеріал, призначений для подальшої промислової переробки [12, с. 1320], а Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" до переліку природних ресурсів відніс і корисні копалини. Будь-які природні ресурси (нафта, газ, деревина тощо) перетворюються на сировину в момент їх вилучення з природного середовища, в цей же момент змінюється їх правовий режим – вони вибувають з власності держави чи територіальної громади і переходять у власність природокористувача або іншої особи. Іншим чином здійснювати природокористування просто не можливо. Якщо ж виходити з принципу, запропонованого Т.М. Шульгою, то тоді б всі різновиди збору за спеціальне використання природних ресурсів слід було б вивести з-під категорії "природоресурсних".

Рентні платежі сплачуються з тонни видобутої нафти чи кубометра газу, як і інші платежі за використання надр (де нормативи встановлюються залежно від корисних копалин, які видобуваються; одиниця оподаткування там також визначається стосовно вже видобутої сировини). У нашому випадку одиниця обкладення встановлена з метою забезпечення дієвості та реальності механізму обкладення платежами і вона не повинна впливати на питання включення чи не включення платежів до числа природоресурсних. Це ж стосується збору за використання лісових ресурсів.

Тому ми підтримуємо думку О.О. Веклича з приводу віднесення до категорії природоресурсних і рентних платежів, оскільки вони разом зі зборами за спеціальне природокористування володіють єдиною правовою природою, а також відповідають вимогам предметного критерію, розгляненого вище. На даний час рентні платежі

в Україні встановлені за нафту, природний газ і газовий конденсат [6], які, відповідно до Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища”, є природними ресурсами загальнодержавного значення, а тому їх видобування є одним із різновидів спеціального природокористування. Однак рентні платежі за транзит або внутрішнє транспортування вуглеводнів трубопроводним транспортом територією України в жодному випадку до природоресурсних відносити не можна, оскільки ці платежі встановлені державою з метою отримання доходу (вилучення ренти) від використання саме трубопроводів, які перебувають у її власності, але аж ніяк не від використання відповідних природних ресурсів (нафти, газу чи газового конденсату).

Бюджетна класифікація, затверджена Міністром, до складу зборів за спеціальне використання природних ресурсів відносить також збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету [10]. Вважаємо, що він не може розглядатися в якості природоресурсного збору, оскільки не відповідає вимогам встановленого нами предметного та юридичного критеріїв. По-перше, однією з підстав сплати даного збору є факт отримання на законних умовах природокористувачем різного роду геологічної інформації щодо запасів надр, яка акумульована за рахунок державних коштів, що не властиво для решти ресурсних платежів. По-друге, в якості об'єкта збору виступає використання гірничих відходів з раніше розвіданими запасами корисних копалин, а не будь-яких ділянок надр. По-третє, нормативи збору встановлюються залежно від виду та об'ємів видобутих мінералів [8], що позбавляє його такої ознаки, як компенсаційність, оскільки фактичний обсяг сплачених сум у більшості випадків не є співрозмірним затратам держави на отримання даних геологорозвідки.

Також необхідно чітко розмежовувати ресурсні платежі і збори за видачу різноманітних дозволів, ліцензій, відстрільних карток, лісорубних ордерів і лісових квитків, оскільки останні за своєю правовою природою наближаються до державного мита; їх об'єктом є отримання права на доступ до використання певного природного ресурсу, а не його фактична експлуатація. Аналогічну думку висловлює і О.А. Ляпіна стосовно платежів за видачу ліцензій на спеціальне водокористування [15, с. 139]. Тому, наприклад, видається необгрунтованою позиція окремих авторів щодо віднесення збору за участь в конкурсі на отримання ділянки надр, а також збору за ви-

дачу ліцензії на її розробку, до складу платежів за надкористування [18, с. 204-205].

Висновки. Виходячи із предметного та юридичного критеріїв, у якості природоресурсних платежів належить розглядати плату за спеціальне використання лісових ресурсів і користування земельними ділянками лісового фонду, збори за спеціальне використання водних ресурсів та за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту, платежі за користування надрами, у тому числі платежі за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, рентні платежі за нафту і газ, збори за забруднення навколишнього природного середовища та за використання радіочастотного ресурсу України. Поза межами групи природоресурсних платежів залишаються земельний податок і збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, а також різноманітні платежі за видачу ліцензій та дозволів на природокористування, оскільки вони не відповідають предметному або юридичному критеріям класифікації елементів системи платежів за спеціальне природокористування.

Список літератури

1. Закон України „Про систему оподаткування” від 25 червня 1991 року, № 1251-ХІІ // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1991. – № 39. – Ст. 510.
2. Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища” від 25 червня 1991 р., № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
3. Закон України „Про рослинний світ” від 9 квітня 1999 р. № 591- IV // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 22-23. – Ст. 198.
4. Закон України „Про тваринний світ” від 13 грудня 2001 року, № 2894-III // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 14. – Ст. 97.
5. Закон України „Про Державний бюджет України на 2006 рік” від 20 грудня 2005 р. № 3235-IV. // Офіційний вісник України. – 2006 р. – від 11.01.2006, № 52. – стор. 48. – ст. 3251.
6. Закон України „Про рентні платежі за нафту, природний газ і газовий конденсат” від 5 лютого 2004 року, № 1456-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2004. – № 19. – Ст. 272.
7. Постанова Верховної Ради України "Про структуру бюджетної класифікації України" від 12.07.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 42. – Ст. 208.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.1999 р., № 115 "Про затвердження По-

рядку встановлення нормативів збору за геолого-розвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, та його справляння" // Вісник Податкової служби України. – 2002. – №14-15.

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р., № 303 „Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору” // Вісник Податкової служби України. – 2006. – № 1-2. – С. 28-31.

10. Наказ Міністерства України від 27 грудня 2001 року № 604 "Про бюджетну класифікацію та її запровадження" // Налоговый Банковский Таможенный Консультант. – 2002. – № 13-14. – 1 квітня.

11. Веклич О.О. Удосконалення системи екологічного оподаткування // Фінанси України. – 2001. – № 2. – С. 3-10.

12. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Буцел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. – С. 1728.

13. Гиряева В. Н. Экологические платежи Германии // Экологическое право. – 2002. – № 5. – С. 45-47.

14. Костицький В.В. Оподаткування: економіка, право, екологія. – К.: Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2003. – 124 с.

15. Ляпіна О.А. Правовое регулирование платы за природные ресурсы в Российской Федерации: Дис. ... канд. юрид. наук. – Саратов, 1999. – 234 с.

16. Малышева Н.Р. Гармонизация экологического законодательства в Европе. – К.: КІТ, 1996. – 233 с.

17. Музика О.А. Доходи місцевих бюджетів за українським законодавством: Монографія – К.: Атіка, 2004. – 344 с.

18. Певзнер М.Е. Горное право: Учеб. Для вузов. – 3-е изд., перераб. И доп. – М.: Издательство Московского государственного горного университета, 2006. – 375 с.

19. Пришва Н.Ю. Правові проблеми регулювання обов'язкових платежів. – К.: ЕКСОБ, 2003. – 280 с.

20. Синякевич І. Концепція формування системи інструментів національної екологічної політики // Економіка України, 2002. – № 7. – С. 74-76.

21. Хогуляк В.В. Правовое регулирование земельного налога в Украине. – Черновцы: Рута, 2004. – 280 с.

22. Шульга Т.М. Правове регулювання бюджетних доходів, пов'язаних з природокористуванням: Дис... канд. юрид. наук. / Т.М. Шульга; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2008. – 191 с.

23. Ялбулганов А.А. Правовое регулирование платежей при пользовании недрами // Финансовое право – 2006. – № 2. – С. 13-17.

Стаття надійшла до редколегії 24 лютого 2010 року.

Рекомендована до опублікування у «Віснику» відповідальним секретарем О.Р. Гаврилюк.

D.V. Kostya

THE PROBLEMS OF COMPONENTS' DETERMINATION OF NATURAL RESOURCES PAYMENTS SYSTEM

Summary

The article covers issues of determination components of natural resources payments' (NRP) system. Modern doctrinal approaches to question how to determine different kinds of resources fee, existing in financial law are analyzed. The author defines his own view of structure of the system for paid natural resources use' principal realization and formulates some distinctive criteria of NRP, which are non-inherent for other, closely-related compulsory payments.

D.V. Kostya

ПРОБЛЕМЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СОСТАВЛЯЮЩИХ СИСТЕМЫ ПРИРОДОРЕСУРСНЫХ ПЛАТЕЖЕЙ

Аннотация

Статья посвящена вопросам определения составных элементов системы платежей за специальное использование природных ресурсов. Рассмотрены существующие в науке финансового права подходы к установлению видового состава природоресурсных платежей. Автором сформулировано собственное видение системы средств реализации принципа платного природопользования, а также критерии ограничения группы ресурсных платежей от ряда других, смежных платежей общеобязательного характера.